

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет менеджменту, готельно-ресторанної справи та туризму
Кафедра готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Регіональна економіка

Галузь знань _____ 24 «Сфера обслуговування»
Спеціальність _____ 241 «Готельно-ресторанна справа»
Назва освітньої програми _____ Готельно-ресторанна справа Рівень вищої
освіти _____ другий (магістерський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
професор кафедри менеджменту д.е.н., професор Балджи Марина Дмитрівна	067-559-57-64	baldgi@ukr.net

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Україна як суверенна, правова і соціальна держава почала самостійно формувати власну економічну політику з часу проголошення своєї незалежності. Визначення основних напрямів цієї політики базується на принципах демократії, свободи підприємництва і відкритості для інтеграції у світове економічне співтовариство. Розбудова ефективної національної економіки розглядається як гарантія незалежності держави і виходить із всебічного осмислення шляхів економічного розвитку, які десятиліттями нав'язувались Україні в складі жорстко централізованої системи господарювання. До того ж необхідно врахувати, що всі аспекти вже зробленого в Україні у попередні роки доцільно оцінювати насамперед з позиції досягнутого прогресу в усьому комплексі питань, що стосуються залучення України до теоретичних і практичних надбань сучасного цивілізованого процесу. Це вимагає від фахівця сфери обслуговування глибокого вивчення теоретикометодологічних і методичних основ розміщення виробництв та галузей суспільного господарства, умов і факторів територіальної організації регіональної економіки.

Регіональна економіка – це галузь економічної науки, яка вивчає сукупність економічних і соціальних факторів та явищ, що зумовлюють формування і розвиток продуктивних сил та соціальних процесів у регіональній системі країни й кожному регіоні.

Мета «Регіональної економіки», як освітньої компоненти, полягає у формуванні знань про основні закономірності формування економіки регіонів, взаємодії суспільства і природи, механізми реалізації регіональної політики. Оволодіння цим курсом повинне виробити у студентів навички практичного використання методів регіональної діагностики.

Передумови для вивчення дисципліни. Даний курс є своєрідним вступом до обов'язкових та вибіркових дисциплін: макроекономіка, мікроекономіка.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Регіональна економіка» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою: **Інтегральна компетентність**

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру готельно-ресторанної справи.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Здатність працювати в міжнародному контексті. **Спеціальні**

компетентності

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій, використовувати міждисциплінарні дослідження аналізу стану розвитку глобальних та локальних ринків готельних та ресторанних послуг для розв'язання складних задач розвитку готельного і ресторанного бізнесу.

СК 2. Здатність систематизувати та синтезувати інформацію для врахування крос-культурних особливостей функціонування суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

Навчальна дисципліна «Регіональна економіка» забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (РН)**, передбачених освітньою програмою:

ПРН 4. Здійснювати моніторинг кон'юнктури ринку готельних та ресторанних послуг.

ПРН5. Оцінювати нові ринкові можливості, формулювати бізнес-ідеї та розробляти маркетингові заходи з за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень. ПРН 7. Досліджувати моделі розвитку міжнародних та національних готельних і ресторанних мереж (корпорацій).

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
6	180	28 / 10	28 / 10	124 / 160	1	2 / 2	Вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Предмет, методи і завдання регіональної економіки	14	2	2	10	12	2	-	10
Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	14	2	2	10	12	2	-	10
Тема 3. Економічне районування та територіальна структура господарювання	14	2	2	10	12	-	2	10
Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці	18	2	2	14	22	-	2	20
Тема 5. Механізми реалізації державної регіональної економічної політики	16	2	2	12	22	2	-	20
Тема 6. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	18	2	2	14	22	2	-	20
Тема 7. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку	22	4	4	14	22	-	2	20
Тема 8. Фактори сталого розвитку продуктивних сил	20	4	4	12	14	2	-	12
Тема 9. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах	22	4	4	14	26	-	2	24
Тема 10. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури	22	4	4	14	16	-	2	14
Усього годин	180	28	28	124	180	10	10	160

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання освітньої компоненти, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації з вирішення задач, індивідуальних завдань тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів з вивчення дисципліни «Міжнародний бізнес» включено:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою, відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять, робота в малих групах.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Предмет, методи і завдання регіональної економіки Об'єкт та предмет дослідження регіональної економіки. Теорії регіонального розвитку. Методологія регіональної економіки. Місце курсу в системі наукових дисциплін. Основні завдання регіональної економіки як науки. Тестування.	10	10
2	Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	10	10

	Закономірності розміщення продуктивних сил, їх об'єктивний характер. Принципи розміщення продуктивних сил. Фактори і критерії розміщення продуктивних сил і формування економіки регіону. Самостійна робота.		
3	Тема 3. Економічне районування та територіальна структура народного господарства Сутність економічного району та об'єктивний характер його формування. Основні районоутворюючі фактори. Принципи і критерії виділення великих економічних районів, їх основні типи. Мережа економічних районів України та практичне значення економічного районування. Показники, що характеризують спеціалізацію і комплексний розвиток економічних районів. Тестування.	10	10
4	Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці Поняття регіону та його інтегральна характеристика. Сутність ТТП та його різновиди. Економічна ефективність територіального поділу праці. Самостійна робота.	14	20
5	Тема 5. Механізми реалізації державної регіональної економічної політики Організаційно-правова база та ключові елементи механізму державної регіональної економічної політики. Державне регулювання соціально-економічного розвитку регіонів. Сучасна концепція розміщення продуктивних сил. Тестування.	12	20
6	Тема 6. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем Сутність і завдання регіональної політики, її види. Концептуальні положення політики регіонального розвитку в Україні. Специфіка регіональних програм сталого розвитку. Самостійна робота.	14	20
7	Тема 7. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку Стратегія економічного розвитку регіонів, основні підходи до неї. Поняття та особливості проблемних регіонів. Якісні показники проблемних регіонів. Економіка регіонів України. Самостійна робота.	14	20
8	Тема 8. Фактори сталого розвитку продуктивних сил Поняття про сталий розвиток продуктивних сил. Економічні та соціальні фактори, які забезпечують сталий розвиток продуктивних сил. Концепція сталого розвитку продуктивних сил України. Самостійна робота.	12	12

9	Тема 9. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах Економіка України як єдиний народногосподарський комплекс. Структура економіки, її сутність та поняття. Регіональні особливості галузевої структури економіки. Динаміка та ефективність структурної трансформації економіки. Форми суспільної організації виробництва. Самостійна робота.	14	24
10	Тема 10. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури Механізм зовнішньоекономічної діяльності України: сутність та принципи формування. Сучасний стан зовнішньоекономічних зв'язків України. Проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України. Інтеграція України у світове господарств. Захист індивідуального завдання. Підведення підсумків.	14	14
Усього		124	160

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю		Складові оцінювання
поточний контроль, який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання самостійних робіт та індивідуального завдання; вирішення завдань; проведення консультацій та відпрацювань.		50%
підсумковий контроль, який здійснюється у ході проведення заліку.		50%
Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; індивідуальне опитування; робота у групах; розв'язання ситуаційних завдань; ; індивідуальне завдання; залік	

8. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання

Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять, тестування	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Виконання ситуаційних завдань за заданою тематикою	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка виконання завдань тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Виконання індивідуального завдання	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) індивідуального завдання	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
<i>Підсумковий контроль</i> екзамен / залік			50
Всього балів			100

Заочна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			
1.1. Підготовка до аудиторних занять	Відповідно до розкладу	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	15
За виконання контрольних робіт (завдань)			

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

1.2. Підготовка контрольних робіт (завдань) за заданою тематикою	-//-	Перевірка контрольних робіт, (завдань)	15
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка індивідуального завдання	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка виконання завдань тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
2.1. Підготовка індивідуального завдання	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) індивідуального завдання під час ІКР	10
Разом балів за поточний контроль			50
<i>Підсумковий контроль - залік</i>			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

9. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

(для екзамену / заліку) Рівень

знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

- «задовільно»/ «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно»/ «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» Fx – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	не зараховано
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	
1-34 (2)	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА Основна

1. Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Регіональна економіка: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 121с.
2. Завадських Г.М. Регіональна економіка: Навч. посібн. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 556 с.
3. Соляр В.В. Регіональна економіка: тренінг курс: Навчально-методичний посібник. Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2021. 173 с.

Допоміжна

4. Лишиленко В. І. Регіональна економіка: Підручник. К.: ЦУЛ, 2019. 384 с.
5. Дмитрієв І.А. Регіональна економіка: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів закладів вищої освіти / І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. Х.: Стиль Издат, 2018. 284 с.
6. Регіональна економіка: методичні вказівки для підготовки до практичних занять та виконання самостійної роботи для здобувачів вищої освіти. Укладач К.Й. Пугачевська. Мукачєво: МДУ, 2022. 32 с.

Інформаційні ресурси

7. Офіційний сервер Верховної Ради України: <http://portal.rada.gov.ua>
8. Офіційна сторінка Національного банку України: www.bank.gov.ua
9. Державна митна служба України: <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri>
10. Державна служба статистики України: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
11. Питання розвитку тенденцій на різних ринках продукції та послуг: www.business.kiev.ua